

פ"ת	צפת	ב"ש	אלעד	ב. שמש	אשדוד	חיפה	מודיעין	בני ברק	ירושלים	עיר
18:04	18:17	18:07	18:14	18:07	18:23	18:17	18:26	18:25	18:07	כניסת שבת
19:19	19:17	19:18	19:19	19:18	19:20	19:19	19:18	19:20	19:18	יציאת שבת
19:55	19:57	19:58	19:55	19:58	19:56	19:57	19:57	19:56	19:58	ר"ת

לקראת שבת מלכתא

להצטרפות לרשימת התפוצה שלחו מייל ל - Dirshu@dirshu.co.il

יום חמישי י"ב אלול תשע"ו | פניני פרשת השבוע פרשת כי תצא | תקציר שבועי ה'דף היומי בהלכה'

החתונה שהתבטלה וכמעט גרמה לכלל ישראל להפסיד את השלמת כרכי ה'משנה ברורה'

הגדולה והחשובה, אלא שלפתע חלתה הכלה ולאחר ימים מועטים הלכה לבית עולמה.

מובן שהשבר היה גדול והאבל היה רב לכל המשפחה ולכל תלמידיו ומעריציו הרבים של מרנא החפץ חיים, וקשה היה להתאושש מגודל המכה. באותם ימים קשים סיים החפץ חיים לחבר את אחד מכרכי המשנה ברורה, ויום אחד, בעת שהיה לבדו בחדרו, שמעוהו אומר בקול רם: "שטן שטן! אני יודע מהו רצונך, אני יודע ששאיפתך ומטרתך הם לבלבלני ולהעכיר את רוחי, כדי שלא אוכל להמשיך בחיבור שאר חלקי המשנה ברורה, והריני מצהיר ומודיע ומכריז באזנך!! שהדבר לא יעלה בידך!! דע לך שאתחזק ואתגבר ואסיים את חיבורי!!"

עוד מסופר, שבתקופה שהחפץ חיים רכש לו חנות מכולת קטנה מכספים שנפלו לו בירושה, הייתה רעייתו הרבנית מוכרת בחנות, ואילו הוא ישב ולמד בבית המדרש המקומי כל היום כולו ושב מאוחר בלילה. פרנסתם הייתה בדוחק, אך הרבנית לא התלוננה על כך מעולם.

פעם, בבואו לביתו, מצא החפץ חיים את רעייתו כשהיא מתייפחת בבכי. נתברר, שהאופה הפסיק למכור להם לחם בהקפה עד שישולם החוב הגדול שהצטבר לחובתם. בני ביתו נאלצו להסתפק באכילת תפוחי אדמה טבולים בציר דגים ללא פרוסת לחם. עובדה זו הסבה כמובן התרגשות רבה לרעייתו הצנועה, שראתה במו עיניה את ילדיה סובלים חרפת רעב, וביותר כאב לה על כך שאין לה מה לתת לבעלה הגדול לאכול פת שחרית. ברם, החפץ חיים הביט על כל המתרחש מנקודת ראות שונה לגמרי. הוא ראה בכך התגרות והתנכלות של היצר הזומם לבטלו מתורה! ומיד קם ממקום מושבו, התייצב מלוא קומתו וקרא בקול רם: "שטן שטן! אתה רוצה להפריע לי מהלימודי! אותי לא תפתה מאומה, לא יועיל לך! אני אלך ואמשיך בדרכי למרות כל הקשיים שאתה מערים עלי!!"

זו הדרך להילחם ביצר הרע, לדעת את כל אופניו ומלבושיו, לדעת שהכל - אחד הוא! פעם ככה ופעם ככה, וכך לא ניתן לו להפילנו במרמת מלבושיו הרבים.

הרב בנימין בירנצוויג

"כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ וְנָתַנוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְיָדְךָ" (דברים כ"א, י')

המלחמה התמידית שיש לכל אחד כנגד היצר הרע, המתחדש עליו בכל עת, דורשת התמחות מיוחדת בשדה הקרב, ומניין לנו נסיון במלחמה זו העקובה מדם ומפילה חללים רבים כל יום ויום?

בפרשתנו, פרשת כי תצא, ניתנו לנו כמה כללים לניצחון בקרב הקשה שנכון לנו יום ביומו, כפי שלימדונו חז"ל, שמלחמה זו, הכתובה בפרשה, היא מלחמת היצר הרע באדם.

בפסוק הראשון: "כי תצא למלחמה על אויביך ונתנו ה' אלוקיך בידך" ישנו דיוק נפלא: תחילת הפסוק מתחיל בלשון רבים 'אויביך', וסופו לשון יחיד 'ונתנו', לכאורה היה צריך לסיים ולומר 'ונתנם ה' אלוקיך בידך'?

יש כאן כלל ברזל למלחמה בחיילותיו האימתניים של היצר הרע. היצר הרע - מתוחכם הוא עד מאד, הוא מגיע לאדם בצורות שונות ומלבושים רבים, וכך הוא מצליח פעמים רבות להפיל ברשתו את האדם, שלא מעלה בדעתו כלל שזהו הניסיון או זו הדמות היא תחבולה של היצר להפילו לבאר שחת. אומרת התורה: הדרך להינצל מתחבולה זו, היא לדעת כי היצר הרע - אחד הוא! אמנם הוא מופיע בכל מיני צורות, אופנים ומלבושים, אבל הוא אחד! הוא אותו יצר הרע רק בלבוש שונה! וזהו דרכו, כסל למו, לנסות להפילנו במרמה ובכחש! ידיעה זו כשלעצמה כבר יש בה כדי להציל את האדם מנשק המרמה האימתני הזה של היצר ועושי דבריו...

מעתה אמרה התורה - "כי תצא למלחמה על אויביך" כשאתה רוצה לצאת למלחמה ביצר, עם כל צורותיו ומלבושיו, בשביל לנצחו עליך לדעת כי הוא אחד - "ונתנו ה' אלוקיך בידך" תדע שכל האויבים האלו שבאים עליך להסיתך מדרך הטוב, הם אחד! היצר הרע! ואז נצח תנצחו!

מרנא החפץ חיים זיע"א היה נאה דורש לבני עמו על אופן המלחמה ביצר ובחיילותיו, ונאה מקיים, כפי המעשה שסיפר מרן הרב שך זיע"א: לרבינו החפץ חיים הייתה נכדה שהתארסה ועמדה לבנות בית של תורה עם חתן תלמיד חכם מופלג. רבה הייתה התכונה לקראת החתונה

שמע רבי ירחמיאל וקסלר את הדברים ונחלי דמעוה פרצו מעניו, בכי מר בכה, וכל ניסיונותיו של רבי צבלאל להרגיעו עלו בתוהו

'ועתה כאשר נודע לך דבר התרומה, גם את השכר הזה הפסדת! וכי לא אבכה על כך??'

הרב ישראל ליוש

"שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאָם... לְמַעַן..." (דברים כ"ב, ו'-ז')

גם במצוות כיבוד אב ואם נכתב בתורה שכרה בצידה 'למען יאריכון ימך ולמען ייטב לך'. ונשאלת השאלה הרי 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא' וא"כ מדוע במצוות אלו מבואר כי שכר הוא כאן בעולם הזה – הטבה ואריכות ימים.

אלא הדברים מתבארים עפ"י דברי הגמ' בקידושין דף ל"ט ע"ב 'תניא רבי יעקב אומר וכו' בכיבוד אב ואם כתיב למען יאריכון ימך ולמען ייטב לך, בשילוח הקן כתיב למען ייטב לך והארכת ימים, הרי שאמר לו אביו עלה לבירה והבא לי גוזלות ועלה לבירה ושלח את האם ונטל את הבנים ובחזרתו נפל ומת, היכן טובת ימיו של זה והיכן אריכות ימיו של זה, אלא למען ייטב לך לעולם שכולו טוב ולמען יאריכון ימך לעולם שכולו ארוך, מבואר שאכן השכר על קיום מצוות אלו אינו בעולם הזה, אלא ההטבה והאריכות ימים הוא בעולם הבא.

צדיקי עולם היודעים רום ערכה של כל מצוה ומצוה, אכן אינם מצפים לשכר עבור קיום המצוות כאן בעולם הזה, אלא אדרבה עז חפצם כי לא יקבלו כאן שום שכר על אף מצוה, וכל שכרם ישמר לעולם הבא. זו גם הסיבה שלא היו מעוניינים שמעשיהם הטובים יתפרסמו, כי בכך הם הרי יהנו מכבוד כאן בעולם הזה, וזה עלול לבוא על חשבון השכר המובטח להם בעולם הבא.

אחד מתלמידי החפץ חיים פנה אל רבו וסיפר לו כי הוא עומד לצאת לאמריקה לשליחות עבור צרכי ציבור. מששמע זאת החפץ חיים ביקש ממנו כי יעזור לו במציאת תורם עבור הדפסת ספרו 'ספר המצוות הקצר', שלא מכבר סיים לכתוב אותו, ועד עתה לא עלה בידו להדפיסו מחוסר ממון. שמח התלמיד על ההזדמנות שנקרתה לפתחו לסייע למורו ורבו להוציא את ספרו לאור עולם, ונענה בחיוב לבקשת החפץ חיים. אך החפץ חיים הוסיף ואמר: 'דע לך כי בקשתי איננה פשוטה כלל, כי כיון שכל כוונתי בהדפסת הספר היא לשם שמים, חפץ אני כי גם התורם של הספר יעשה כן לשם שמים בחפץ לב ולא לשם כבוד או הנצחה, ואף אם יבקש הנצחה ויטוב לוותר עליה אחר שישמע ממך את התנאי שלי, כבר קלקל בזה את המטרה, ונפל פגם בתרומתו ולא ארצה להשתמש בזה עבור הדפסת הספר'.

נסע התלמיד לאמריקה כאשר תפילה חרישית בלבו כי למרות הקושי בדבר אכן ימצא את התורם הנעלה ויוכל לשמח את רבו, הנסיעה ארכה כמה שבועות, וכשהגיע לחופי אמריקה נפל למשכב. רופא מקומי בדק את האיש והורה לו כי לצורך הבראתו עליו לשהות באזור חמים יותר והמליץ לו לנסוע למדינת פלורידה.

בהגיעו למקום, ירד מהרכבת, ובעודו פוסע ברציף הרכבת לכיוון היציאה, נגש אליו יהודי אמריקאי וברכו לשלום, וכששאל אותו למעשהו ברציף הרכבת, הסביר לו כי הוא עומד כאן כדי להזהיר את האורחים לבלתי יתקרבו אל בית המלון ה'כשר' בעיה משום שכשרות אינה אלא של רבנות רפורמית, וכמובן שאין לסמוך עליה. כשמוע האורח את דבריו שאל אותו: 'אם כן, היכן אפשר להתארח בעיר זו?' 'אני מזמין אותך

להתארח בביתי' הציע לו היהודי בסבר פנים יפות, ובני ביתו קיבלוהו במאור פנים ודאגו לכל צרכיו במלואם.

באחת משיחותיו של תלמיד החפץ חיים עם מארחו, סיפר לו על מטרת בואו לאמריקה, ושאלו האם הוא מכיר אדם שיהיה מוכן לתרום אלף דולר להדפסת ספרו של החפץ חיים, ומחמת טרדותיו ומחלתו שכח כלל להזכיר לו את תנאיו של החפץ חיים, כי על התורם לעשות זאת מרצונו הטהור ללא כל בקשת הנצחה או כבוד.

שמע המארח את בקשת האורח, ולאחר שהרהר קמעה השיב לו כי הוא בעצמו היה רוצה לתרום את הסכום הנדרש, ומיד הוסיף, כי הוא רוצה לתרום את כל הסכום לבדו ללא שותפים, וכי הוא מעוניין לתרום בעילום שם בלא שאף אדם בעולם יידע מהתרומה, וללא כל הנצחה בספר.

שמע האיש את דבריו וקפא על מקומו, הנה מאת ה' היתה זאת!! ללא שהזכרתי את תנאיו של החפץ חיים זימנה לי ההשגחה בדיוק את מבוקשו של רבי!! בשמחה רבה שב השליח לראדן כשבידיו מלא הסכום להדפסת הספר, ואכן לאחר זמן קצר יצא לאור עולם 'ספר מצוות הקצר'.

לאחר פטירת החפץ חיים, זכה מקורבו, השליח המיוחד להדפסת הספר לעלות לארץ ישראל. יום אחד כאשר הוא יושב על מרפסת ביתו, הנה הוא רואה את הגאון רבי בצלאל זולטי זצ"ל פוסע על המדרכה שליד ביתו, נציין, שרבי בצלאל היה באותם ימים אברך צעיר, שכבר אז יצא שמו לתהילה כעילוי גדול ממצויני ישיבת חברון, ונשא לאשה את בתו של רבי ירחמיאל וקסלר שהיה בעל צדקה גדול, והיה ידוע בעשיית מעשי חסד רבים.

כשראהו תלמיד החפץ חיים ממרפסת ביתו הזמינו לעלות לביתו, וסיפר לרבי בצלאל את כל קורות תרומת הדפסת 'ספר המצוות הקצר' של החפץ חיים. ולתמיהת רבי בצלאל איך סיפור זה נוגע אליו, השיבו, אותו יהודי שזכה להיות התורם של הספר הוא לא אחר מאשר חמ"ך רבי ירחמיאל וקסלר!! האם ידועה לך דבר התרומה? האם חותנך סיפר לך ע"כ? שאל המארח את רבי בצלאל. 'לא' - השיב רבי בצלאל - 'מעולם לא סיפר לי חותני על דבר התרומה, ומעולם לא שמעתי עליה מאיש'. 'אכן כך?!!' התפלא מאוד המארח.

רבי בצלאל הסתקרון לדעת האם נכונים הדברים ונסע לבית חותנו ושאלו: האם נכון מה ששמעתי אודות תרומתכם להדפסת 'ספר המצוות הקצר' של החפץ חיים?

רבי ירחמיאל קפץ ממקומו בסערה, מנין לך כל זאת?, 'אדם שפגשני בדרך סיפר לי שהוא עצמו נשלח ע"י החפץ חיים לחפש תורם לספר', אך שמע רבי ירחמיאל את הדברים ונחלי דמעוה פרצו מעניו, בכי מר בכה, וכל ניסיונותיו של רבי בצלאל להרגיעו עלו בתוהו.

כאשר נרגע מעט, הסביר רבי ירחמיאל לחתנו: 'יודע אתה כמה צדקות עשיתי בימי חיי, אך לרובם אין די ערך, משום שהם התפרסמו ברבים, וכבוד גדול עשו לי עליהם, וממילא ננגסו בכך זכויותי'. מעשה אחד היה נקי לגמרי, בלא שאיש ידע עליו, ובלא שקיבלתי אפילו מעט כבוד, והוא זכות הדפסת ספרו של החפץ חיים, ועם מעשה זה הייתי עולה לב"ד של מעלה ומקבל עבור זה שכר שלם משמיים, ועתה כאשר נודע לך דבר התרומה, גם את השכר הזה הפסדת, וכי לא אבכה על כך??'

כאשר סידר חופה וקידושין היה בהתרגשות רבה ופעמים רבות היה קולו נשנק מדמעות. תלמיד שאלו פעם מה ההתרגשות הגדולה, הרי כמעט בכל יום הוא מסדר קידושין?

הגאון הגדול רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל - על מהות הנישואין ביהדות

בעניין זה סיפר הרה"ג רבי משה קלירס, מותיקי קרית מטרסדוף ורב שכונת עמק רפאים בירושלים, שכאשר החל רבינו לכהן כמורה הוראה, הוא הביא אליו שאלה ממשפחת בעל תשובה שהחזיר בתשובה את בני משפחתו, ובאחת מהם נוצרה שאלה מורכבת הנוגעת לדני המשפחה. רבינו פרס מיד את כל מראי המקומות בנידון, משורש העניינים ועד גדולי האחרונים כולל מראי מקומות נדירים והכרעות מגדולי האחרונים, ובכל זאת בקש מהרב קלירס לסור למעונו למחרת וללמוד הסוגיות יחד. כשהגיע הרב קלירס בבוקר, אמר לו רבינו שכל הלילה לא עצם עין, איך שייך שיהודי יעשה עבירה כה חמורה??? חתנו, הג"ר שמעון רוזנגרטן, סיפר שלפני שניגשו לחופתו שאלו הגר"פ: מהו הטעם שהמחותנים מובילים את החתן והכלה לחופה? החתן החדש נטה לומר שזה מטעם מלכות, שהרי על החתן נאמר 'חתן דומה למלך', אולם רבינו, במבט הגדלות שלו, ביאר שעניין זה בא לומר לחתן מיד בתחילת בנין ביתו ש'בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו'.

הגאון הגדול רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל

(עפ"י מגדלתו ומרומתו)

"כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה" (דברים כ"ד, ה')

כאשר סידר חופה וקידושין היה בהתרגשות רבה, ופעמים רבות בברכת האירוסין שתחת החופה היה קולו נשנק מדמעות. תלמיד שאלו פעם מה פשר ההתרגשות הגדולה, הרי כמעט בכל יום הוא מסדר קידושין?!
ענה רבינו: ראשית, הלא בכל חתונה מקימים כאן בית חדש בישראל שמוקם על אדני התורה, ומה יותר מרגש מזה. אבל יש כאן הרבה יותר מזה, שהרי הנוסח של ברכת האירוסין הוא: "אשר אסר לנו את הארוסות והתיר לנו את הנשואות לנו מקדש עמו ישראל על ידי חופה וקידושין", כל קדושת כלל ישראל מונחת בקשר של נישואין שהארוסות אסורות. וכבר קודם מתן תורה כותב הרמב"ם (אישות פ"א ה"א): "אדם פוגע אשה בשוק ומכניסה לתוך ביתו", בלי שום הכנות והזמנות. כיון שניתנה תורה, נתחדשה הלכה שכלל ישראל צריך הכנות וקניינים. מתחילה קנין אירוסין ואחר כך קנין אישות, והלא זה סמל לכל קדושת כלל ישראל שלא משתמשים ולא נהנים מהעולם בלי הכנה לעשות כרצונו יתברך.

מה עושים? יש ללכת אל האופה, לבקש ארכה. אך לא! ה"חפץ חיים" הכה בידו על השולחן וקרא: "שטן שטן, לא יעלה בידך להפריעני מלימודי!"

רבי יעקב גלינסקי זצ"ל מספר מה שסיפר לו הרב מפוניבז' זצ"ל, ששמע מה"חפץ חיים" על שהתרחש לאחר חתונתו

בתופים ובמחולות! כך קיבלנו את ה"חפץ חיים"! לא תמיד באה העזרה מיד. לפעמים אומרים במאמר הגמרא: "המתן עד שנמדוד ביחד", אבל אחר כך זוכים למדוד עם הקדוש ברוך הוא ביחד, "כדי שנתבסס, כביכול, אני ואתה!" זו התשובה לשאלה שנשאלה. איך אפשר לקבל קבלה נחושה לעתיד והרי ההרגל עושה את שלו?! והמדות והטבעים והיצר הרע והנסיונות... הכל נכון, אבל מאיתנו נדרש רק לרצות. לדפוק בעוז ולהכריז! הרי בין כך ובין כך, היצר הרע חזק מאיתנו, הוא מלאך, ואנו בקושי בני אדם, "אתה אש, ואני בשר ודם" (קידושין פ"א ע"א), ואיך באמת נתגבר עליו? "היחתה איש אש בחיקו, ובגדיו לא תשרפנה? אם יהלך איש על הגחלים, ורגליו לא תכוונו?" (משלי ו', כ"ז-כ"ח). והתשובה, אכן, "אלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו, אינו יכול לו" (קידושין ל' ע"ב, סכה נב ע"ב). הרי בלאו הכי זקוק אתה לעזרת הבורא, אם כן - מה הפחד, היד ה' תקצר!?

(מתוך והגדת - אלול)

"כִּי יִצְא לְמִלְחָמָה עַל אֹיְבָיו" (דברים כ"א, י')

הרב מפוניבז' זצ"ל, סיפר לי ששמע מה"חפץ חיים": לאחר חתונתו שקד על תלמודו. אשתו היתה הולכת בצהרים למאפיה, ובעד כמה פרוטות קבלה רשות לגרוף את פרורי הלחם שנשרו על הקורות. בבית היתה שורה אותם במים ומלבבת לביבות. הבעיה היתה, שגם פרוטות אלו לא היו לה. לקחה בהקפה, ופרוטה לפרוטה הצטרפה לחשבון גדול. יום אחד חזר הח"ח לביתו לשבור רעבונו, והשולחן ריק, והרבנית עומדת ליד החלון ובוכה.
נחרד הח"ח: "מה ארע?" ספרה לו הרבנית שהנחתום סרב להרשותה ליטול את הפרורים עד שתשלם את החוב. מה עושים? יש ללכת אל האופה, לבקש ארכה. אך לא! החפץ חיים הכה בידו על השולחן וקרא: "שטן שטן, לא יעלה בידך להפריעני מלימודי!"
במקום שאנו רואים מאפיה ופרורים ונחתום וסירוב, ראה ה"חפץ חיים" את השטן המושך בחוטים! ניחא, אבל מה הועיל במכה שהכה ובקריאה שקרא? אוהו, מה שהועיל!!! הוא הצהיר והכריז שדרכו סלולה ונהירה, מותויות וקבועה ובדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו! ואיך הולכנו?

אני מתנצל, אמר מרן בעל 'שבט הלוי', מה שאמרתי לך אתמול, אמנם זה לא היה אליהו הנביא ז"ל, אך זה היה רבי לייב בעל הייסורים בעצמו, שכן הלילה הוא נגלה אלי בחלום

מרן בעל 'שבט הלוי' על חלומות מופלאים מהעולמות העליונים, על האר"י הקדוש ורבי לייב בעל הייסורים

"פי יקח איש אשה חֲדָשָׁה" (דברים כ"ד, ה')

רבינו זכה ברוב קדושתו ומעלתו הנשגבה בתורה ויראת שמים, לחלומות מופלאים מעולמות העליונים, הרבה גילויים בתורה ועבודת ה' זכה להשיג בעקבות זאת, ורבינו אף כתב ספר מיוחד על החלומות והגילויים שנתגלו לו בשמי מרומים בחלומות הלילה.

אחד מתלמידיו של רבינו, סיפר שראה מעשה נורא שכתוב בספר הזה, אחד החלומות המופלאים היה שרבינו פגש בחלומו את רבינו האר"י ז"ל בעולמות העליונים וביקש ממנו תיקון לנפשו.

אמר לו רבינו האר"י ז"ל שיראה לו את כף ידו, ורבינו הראה לו, ואז אמר לו רבינו האר"י ז"ל אין לך מה לתקן, כי אם פגם דפגם של איזה חטא. שאל אותו רבינו איך מתקנים זאת? אמר לו רבינו האר"י ז"ל כבר כתבתי בספרי איך לתקן זאת, נענה רבינו ואמר שהיות ואני עמל בתורה יומם

ולילה ומרביץ תורה לרבים, אין לי אפשרות לעשות את התיקון שכבודו כתב על כך נענה לו רבינו האר"י ז"ל א"כ כח התורה כבר יתקן אותך בשלימות...

סיפור מפעים התרחש לפני כעשר שנים, היה אברך חשוב אשר קיבל על עצמו יחד עם זוגתו, לבוא ולומר את כל ספר התהילים על ציונו של הרה"ק רבי לייב בעל הייסורים זי"ע, הטמון בעיה"ק צפת ת"ו עבור ישועת בתו שבגרה ועדיין לא נישאה.

באחד הימים נסע עם זוגתו לקיים את הבטחתם לומר את כל התהילים על ציון רבי לייב. בהתקרובם לעיה"ק צפת החל לרדת שלג סוער באזור הצפון, זוגתו הבינה כי בקצב הזה לא יוכלו לחזור לביתם שבבני ברק, והחליטה ליד מושב ראש פינה לשוב על עקבותיה לעבר ביתה.

אולם בעלה היה נחוש בדעתו, כי הוא יגיע לציון ויהי מה, הלה אכן הגיע למרומי בית הקברות העתיק בצפת, שם חשש כיצד ימצא את המקום ביום שלג, לשמחתו ראה מרחוק כי ליד הציון עומד יהודי וקורא אף הוא

תהילים, הוא ניגש בחרדה ליד הציון והחל באמירת התהילים.

בסיימו את הספר חפץ היה להגיע לתחנה כדי לשוב לביתו, אולם לא ידע כיצד להגיע בעת שהכל שומם, הוא ביקש מהיהודי העומד לידו שיסביר לו כיצד מגיעים לתחנה המרכזית. הלה התנדב בשמחה ללכת עמו יחד עד התחנה. משהגיעו ליד תחנת האוטובוסים ביקש האברך להודות ליהודי שליווהו, אולם כהרף עין נעלם הלה מן המקום וכמה שניסה לאתרו לא מצאו.

בחסדי ה' השלג לא נערם לגבהים, וכך יכל לחזור לביתו. בהגיעו לביתו סיפר לזוגתו את כל אשר קרהו, והעלה בפניה כי חושב הוא שאותו יהודי היה אליהו הנביא ז"ל, האשה נדה לו בראשה, כיצד זה אברך בן אוריין כמוך נכנס לדמיונות, כנראה הסיבה שהוא נעלם משום שהיה זריז מאד.

איתו אברך לא נרגע וניגש אל רבינו ושח לו את סיפורו, רבינו השיבו בניחותא, כי אל לו להכנס לדמיונות, ומסתמא האיש המסתורי הזדרז ולכן לא ראהו. שב האברך לביתו ושח לזוגתו את דברי הרב והיא כמוכח השיבה כי ידעה זאת בברור...

והנה, למחרת בבוקר נשמעו דפיקות בבית האברך הנ"ל, שליח מיוחד הגיע ובקשתו בפיו: הרב וואזנר ביקש שתבוא אליו, הלה כמוכח הזדרז בהתרגשות להגיע לבית רבנו, משנכנס פנימה אמר לו רבנו: אני מתנצל כי אמרתי לך אתמול שמתמא מדובר באיש זריז, אמנם זה לא היה אליהו הנביא ז"ל, אך זה היה רבי לייב בעל הייסורים בעצמו, שכן הלילה הוא נגלה אלי בחלום ואמה:

"אני רבי לייב בעל הייסורים בעצמי אשר שהיתי עם אותו אברך בכל זמן אמירת התהילים ליד ציוני, שכן לא רציתי להשאירו לבד ביום שלג, וליוותיו עד התחנה, ותאמר לאברך זה כי גם תפילתו התקבלה ובחודש הקרוב בתו תתארס", וכך אכן היה...

(ולא שבט הלוי בלבד)

מרן בעל שבט הלוי זצוק"ל

לדמיונות, ומסתמא האיש המסתורי הזדרז ולכן לא ראהו. שב האברך לביתו ושח לזוגתו את דברי הרב והיא כמוכח השיבה כי ידעה זאת בברור...

והנה, למחרת בבוקר נשמעו דפיקות בבית האברך הנ"ל, שליח מיוחד הגיע ובקשתו בפיו: הרב וואזנר ביקש שתבוא אליו, הלה כמוכח הזדרז בהתרגשות להגיע לבית רבנו, משנכנס פנימה אמר לו רבנו: אני מתנצל כי אמרתי לך אתמול שמתמא מדובר באיש זריז, אמנם זה לא היה אליהו הנביא ז"ל, אך זה היה רבי לייב בעל הייסורים בעצמו, שכן הלילה הוא נגלה אלי בחלום ואמה:

"אני רבי לייב בעל הייסורים בעצמי אשר שהיתי עם אותו אברך בכל זמן אמירת התהילים ליד ציוני, שכן לא רציתי להשאירו לבד ביום שלג, וליוותיו עד התחנה, ותאמר לאברך זה כי גם תפילתו התקבלה ובחודש הקרוב בתו תתארס", וכך אכן היה...

(ולא שבט הלוי בלבד)

כעבור מספר דקות שבה הרבנית והודיעה לאלמנה כי ראש הישיבה רבי חיים מוולוז'ין משבה מאוד את בנה, והוא מעוניין בו לחתן לבתו! אך האלמנה סירבה בכל תוקף להצעת השידוך

נענה רבי חיים ואמר לה: "חס ושלום! אין לי כל קפידא עליך! אם את לא רוצה את השידוך – גם אני איני רוצה בו! סעי לביתך, לחיים ולשלום"

בעלה, נסעה לאמו של הבחור, וזאת למרות שלא הבינה מה פתאום היא תרצה בשידוך, לאחר שאך לפני זמן קצר סרבה בכל תוקף. משהגיעה לביתה של האלמנה, החלה לדבר עמה סחור סחור, וכחיה לדבר באופן ישיר על ענין השידוך, אלא שבתוך כדי הדברים השחילה ואמרה כי ראש הישיבה מאד מעוניין בבנה, כחתן לבתו. לתדהמתה הרבה השיבה האשה: "הו, איזה אושר זה בשבילי! איזה אושר זה בשביל בני! לזכות להשתדך עם בת כה חשובה! בודאי גם אני וגם בני מסכימים לשידוך". תוך דקות ספורות שתו הנשים "לחיים". רבי חיים, הלא, נתן את הסכמתו לגמור את השידוך גם בלעדי.

מששבה לוולוז'ין שאלה הרבנית את בעלה: "כיצד ידעת שהאשה תסכים לשידוך, לאחר שרק לפני תקופה קצרה כה התנגדה לו? האם קבלת איזושהי ידיעה על כך שהיא שינתה את דעתה?" נענה רבי חיים ואמר לה: "לא היתה לי כל ידיעה על כך שהיא מסכימה לשידוך. אלא שהתנא באבות (ב, ד) אומה: 'בטל רצונך מפני רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך', אני, אמנם, רציתי את השידוך אבל משראיתי את התנגדותה הנחרצת של האמא, הבנתי שאין הפשט שהיא לא רוצה את השידוך, אלא שהקב"ה לא רוצה בו. בטלתי, אפוא, את רצוני

רבי חיים מוולוז'ין זצוק"ל

מפני רצונו של הקב"ה וסילקתי עצמי מהשידוך. מה קורה אז? ידעתי כי כעת קורה חלקו השני של מאמר חז"ל! אחרי שהקב"ה ראה שביטלתי את רצוני מפני רצונו, הוא בטל את רצון אחרים, כלומה, את רצון האמא – מפני רצוני, וכעת היא רוצה את השידוך. והרי לפנינו לימוד נפלא: לפעמים, אדם רוצה ורוצה, ורוצה, ורוצה, ושלא הולך לו... דע לך! הסיבה האמיתית היא, שמן השמים לא רוצים! ואם כך, שומה עליך לבטל את רצונותיך מפני רצונות שמים. משכך תעשה – מן השמים יבטלו רצון אחרים מפני רצונך.

(יחי ראובן)

"כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה" (דברים כ"ד, ה')

בישיבתו של רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל למד א פיינער בחור, בחור כליל המעלות, שרבי חיים רצה אותו כחתן לבתו. באחד הימים הגיעה אמו של הבחור, האלמנה, לישיבה, כדי להתענין אודות מצבו של בנה. היא פנתה לרעבעצין ובקשה ממנה לשאול את בעלה, ראש הישיבה, ולהודיע לה את תשובתו. כעבור מספר דקות שבה הרעבעצין והודיעה לאלמנה כי ראש הישיבה משבח מאוד את בנה, עד כדי כך שהוא מעוניין בו לחתן! האלמנה לא הייתה מעוניינת שבנה יתחתן, וסרבה בכל תוקף להצעת השידוך.

כשיצאה מוולוז'ין נשבר גלגל העגלה בה נסעה, ובעל העגלה נאלץ לעמול קשה כדי לתקנו. לאחר נסיעה קצרה נוספת, נשבר החלק המחבר בין הסוס לבין העגלה ושוב נאלץ בעל העגלה לעמול זמן רב כדי לתקנו. כעבור נסיעה קצרה נוספת – הסוס מת! האשה תפסה מה קורה כאן. היא בקשה מהעגלון לקנות סוס חדש ולשוב לוולוז'ין. נכנסה לחדרו של רבי חיים דפקה על השלחן ואמרה: "רבי! האם זו חכמה ללכת בכח?" רבי חיים לא הבין על מה היא מדברת, והיא ספרה לו על כל הקורות אותם בדרך. "וכל זאת" אמרה האלמנה, "בגלל הקפידא של הרבי'ה על כך שסרבתי להצעת השידוך שהציע לי".

נענה רבי חיים ואמר לה: "חס ושלום! אין לי כל קפידא עליך! אם את לא רוצה את השידוך – גם אני איני רוצה בו! סעי לביתך, געזונטער הייט, לחיים ולשלום, ויהי רצון שלא תארע לך שום תקלה בדרך". האשה השתכנעה שאין לו כל קפידא עליה ויצאה לדרכה, הביתה.

כעבור תקופה לא ארוכה, אומר ר' חיים לרעבעצין: "סעי לאותה אלמנה, ותאמרי לה כי אנו מעוניינים מאד בשידוך הזה. ואם היא תסכים – את יכולה 'לגמור' את השידוך גם בלעדי". הרבנית, אשה כשרה העושה רצון

הוציא מרן הגרי"ש אלישיב את הכסף והביאו הביתה במזומן. אני עוד זוכר איך הוא היה נכנס איתה לחדה, מרוקן את כל הכסף מהכיס, ואומר לרבנית 'הנה הכסף שלך, עשי בו כטוב בעינייך'

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א עם סיפור יחודי והסגולה לשלום בית של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל

ראתה בהתמסרות מוחלטת לתורתו של בעלה. מצד שני, למרן זצ"ל היתה משכורת מבית הדין הרבני, הוא היה, אפוא, המפרנס של הבית... כדי להעניק לאשתו את ההרגשה שבעצם הוא אינו אחראי כלל לענייני הכספים, והיא ורק היא דואגת לפרנסת הבית, אזי כל פעם כשנכנסה המשכורת לבנק, הוציא מרן הגרי"ש את הכסף והביאו הביתה במזומן. וכל־כך למה? כדי להעבירו אחר־כך, בשלמותו, לידיה של הרבנית.

אני עוד זוכר איך הוא היה נכנס איתה לחדה, מרוקן את כל הכסף מהכיס אל השולחן, ומכניס את היד שוב ושוב אל הכיס עד שהיה בטוח שלא

נשארה שם אגורה אחת, ואומר לרבנית: 'הנה הכסף שלך, עשי בו כטוב בעינייך... והרבנית ע"ה, 'נתנה' לו אחר־כך כסף שיהיה לו לְחֶלֶק לעניים, ולנסיעה באוטובוס הלוך־ושוב לבית הדין (שכן, כידוע, לא השתמש מרן זצ"ל בזכות שניתנה לו לרכב פרטי או לשכור מוניות). וזה נקרא 'מכבדה יותר מגופו'. לתת לה את ההרגשה שהיא הנותנת, היא המפרנסת. ולא שהיא תבוא אליו כל הזמן ותבקש 'תן לי, תן לי'. אם לא היה מוציא את הכסף במזומן מהבנק, אלא היה מוסר לאשתו צ'ק על־חשבון המשכורת, היא לא היתה

מרגישה כאילו היא 'האחראית' על הכסף, שכן הצ'ק רשום על שמו של בעלה... אבל כשהכסף עצמו מגיע אליה, זה משהו אחר... חוכמת־נפש גדולה ועצומה היתה כאן. עד כדי כך ירד מרן זצ"ל לעומק נבכי הרגש של אשתו הרבנית, והשתדל לכבדה ולהיטיב לה ככל האפשר.

(מתוך 'קול ברמה' אלול, קטעים מתוך הספר שיוצא לאור 'שמחה בבית', ספרו של

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

"וְשִׂמְחָה אֶת אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח" (דברים כ"ה, ה')

בהיותי פעם בביתו של מו"ח מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שטחתי בפניו את הבעיות החמורות המתגלות לאחרונה בשלום-הבית גם בקרב שלומי אמוני ישראל. במהלך השיחה, פנה אליי מו"ח ואמר לי: "אתה יודע מה הסגולה הטובה לשלום בית? מה שאומר רבי חנינא סגן הכהנים!" לאחר מכן התברר לי שהדבר מובא בילקוט שמעוני (במדבר פרק ו', רמז תשי"א). במדרש זה מובאים דעותיהם של התנאים בפירושה של ברכת הכהנים בפרשת נשא, ולרבי חנינא סגן הכהנים, שהיה כהן

גדול, יש פירוש משלו. וישם לך שלום - בביתך - דהיינו, שאדם המכוון בברכת כהנים, יזכה שיהיה שלום בביתו.

אמרתי פעם את הסגולה הזו לאדם שביתו לא התנהל על מי-מנוחות, והלה חזר אליי לאחר כמה זמן, ואמר שהשתדל מאוד להימצא בברכת כהנים, ולכוון בה כראוי אבל הסגולה לא פעלה את פעולתה, וכל הבעיות נותרו על כנן... שאלתי אותו: "מתי הינך מגיע לתפילה?" והוא השיב: "סמוך ליישתבח"... "נו, המשכתי ואמרתי לו, במצב כזה אתה רוצה שברכת הכהנים תסייע בעדך? הרי לא יתכן שסגולתו

של רבי חנינא סגן הכהנים תעזור למי שאינו מגיע בזמן לתפילה! עליך להגיע בזמן, לומר את ה'קרבנות' וכל פסוקי דזמרה, ואז, כשתכוון בברכת כהנים, יהיה לך שלום בביתך". ויכולני להעיד, הוסיף הגרי"ש זילברשטיין, שכל אלה שניסו את הסגולה הזו, ופעלו כנ"ל, דהיינו שהגיעו בזמן לתפילה, ראו ברכה רבה בביתם.

יכולני לספר עוד על הנהגתו המופלאה של מו"ח בענייני הכספים, שהרי, הרבנית עצמה לא עבדה במשרה כלשהי; את מְשֻׁקְתָּה היחידה

מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל

קבל את הגיליון ישירות למייל

<<< שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il >>>

מֶרֶן הַגָּאוֹן רַבֵּי חַיִּים קֵיִיבְסְקִי שְׁלִיט"א עַל קְרִיאַת בְּכַף הַיָּד, גְּרַפּוֹלוֹגְיָה, וְחֻכְמַת הַפְּרִצוּף

את האדם, ויתכן שבטבעו הוא קשה וכעסן וכו', אבל אחרי שלמד תורה נהיה עדין ורך כקנה, וממילא יש לברר אצל הקרובים ואלו שמכירים אותו ועליהם לסמוך.

ובספר חישובי חמד מביא הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א שאלה שנשאל: מעשה שהיה באבי הבת, שהתגלגל לידי כתב יד של הבחור שנפגש עם בתו, ונבהל לגלות שמדובר בבחור שאינו עושה רושם טוב כלל... אלא שכתב יד זה, נכתב לפני כשלוש שנים, וכיום הבחור עושה רושם טוב, והאב עומד ומסתפק, שמא הבחור מעמיד פנים

מֶרֶן הַגָּאוֹן רַבֵּי חַיִּים קֵיִיבְסְקִי שְׁלִיט"א

כ'צדיק' ובעל מידות טובות (ולא היה נעים לאב זה לדרוש מהבחור שיראה לו את כתב ידו). בא האיש לשאול, כיצד יש להתייחס למצב זה? ושאלתי את גיסי מֶרֶן הַגָּאוֹן רַבֵּי חַיִּים קֵיִיבְסְקִי שְׁלִיט"א, ואמר לי, שחכמת הגרפולוגיה היא אמת על פי חכמת הגויים, ורק לגויים, אבל יהודי יכול לעבוד על עצמו ולשנות טבעו, כטבע שני, ואת זאת לא רואים בגרפולוגיה, ולכן אין היא משקפת את מהותו וטבעו של היהודי. (דברי שיח - שופטים)

"וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהֵיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבָרְכָהּ" (דברים כ"ג, ו')

אברך בר אוריין בא אל מעונו של רבינו שליט"א עם שאלה מעניינת: "הייתי השבוע אצל מומחה לקריאת כף היד. הוא מביט על כף היד ומיד יודע לומר את כל התכונות, המגרעות והמעלות שלי ונטיות לדברים מסויימים וכדו'. הלה הזהיר אותי מלעשות צעד מסוים בנושא ממוני. שאלתי, אם דעת רבינו שליט"א לחוש לדבריו או שאינו בר סמכא, והאם מצינו כזאת חכמה בכלל או שהוא המצאה בעלמא?" רבינו השיב לו על אתה: "דע לך שאין בזה ממש, לא צריך לחוש לדבריו כלל. יתכן, אולי, שקלע לכל מיני תכונות וכדומה אך אין לייחס לו שום חשיבות!" "יש חכמה אחרת, הוסיף רבינו, חכמת הפרצוף, על ידה יכול האדם בהבטה בעלמא על פנים של רעהו, לדעת את טיבו מבלי לדבר עמו כלל וזו חכמה עמוקה שאפשר לקנותה על ידי ידיעה רחבה בתורת הנסתר, כי אין זה פשוט כלל, ובדרך כלל אלו שאומרים שהם מבינים בזה, לא יודעים מימינם לשמאלם". ע"כ דברי רבינו.

גרפולוגיה

כאן מתאים להוסיף דבר נוסף שנשאל רבינו בהזדמנות אחרת מה דעתו לגבי חוות דעת של מומחים בקריאת כתיב יד (גרפולוגים), והשאלה היתה לגבי שידוך, שבדקו בכתב היד של הבחור וראו דברים לא מחמיאים... רבינו אמר כי אכן יש חכמה כזו, ונזכר בראשונים (עי' רמב"ן בראשית ה' ב' בשם שרירא גאון ובזוה"ק פ' יתרו עה"פ ואתה תחזה). אלא שאצל בני תורה אין לזה שום משמעות, כי התורה מעדנת

מה אמר ר"ת לאחיו הרשב"ם על שהשפיל את עיניו בלכתו ברחוב? ומדוע לא זו קרון הרכבת החשמלית בקייב?

בענין "אין הקב"ה מביא תקלה על צדיקים". ובתוס' (גיטין ז. ד"ה השתא) אומר רבינו תם שמה "שאין הקב"ה מביא תקלה על צדיקים" זה רק בדברים של אכילה, שזה גנאי לצדיק שאוכל דבר איסור, אבל בשאר דברים גם צדיקים יכולים להיכשל.

ולכן, אמר לו רבינו תם לאחיו הרשב"ם: "אתה הולך ופניך למטה ואין אתה משגיח על הקרון איך הוא נמשך, מטעם שהקב"ה אינו מביא תקלה על צדיקים, אבל "אל תהי צדיק הרבה", כי כל זה רק בדברים של אכילה". אולם הרשב"ם, לשיטתו (בבא בתרא קלג: ד"ה קרא עליו), שגם בשאר דברים אמרינן "אין הקב"ה מביא תקלה על צדיקים", ולכן צעד ועיניו מושפלות וסמך שהקב"ה לא יביא לו תקלה.

בספר אזנים לתורה (להגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל) כתב: "גם זה מחוקי התורה הקדושה ואין לנו לבקש טעמים לאיסור שעטנז, אבל מעניין הדבר שבנערותי ראיתי בספר, שבעת שבנו רכבת חשמלית בקייב, אחד הקרונות לא זו ממקומו, ובדקו המהנדסים את החבל שעל הקרון ומצאו שהוא קלוע מצמר ופשתים, ומכיון שלא מצאו סיבה אחרת, ניסו להחליפו בחבל של פשתן נקי, ואז עבר זרם החשמל דרך חבל הברזל שהיה קלוע בתוכו, והקרון הלך לדרכו. תמהו האנשים מאד על תופעה זו, והרי ש"אין הזיווג עולה יפה", ע"כ.

(קב ונקי)

הרב צבי וינברג

"לֹא תִחְרַשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו" (דברים כ"ב, י"א-י"ב)

בתוספתא (כלאים ה, ד): "לא יקשור סוס לפרד, ופרד לחמור, וחמור לערוז, מפני שמנהגין זה את זה". וברמב"ם (הל' כלאים פ"ט ה"ט) "עגלה שהיו מושכין אותה כלאים, היושב בעגלה לוקה ואע"פ שלא הנהיג, ששיבתו גורמת לבהמה שתמשוך העגלה".

ב"מרדכי" (עירובין סוף סי' תקכח) מסופר על הרשב"ם שהיה שפל עיניים, שמרוב חסידותו לא הגביה עיניו, ומתוך זה רצה לעלות על קרון אשר סוס ופרד משכו בו, ולא הרגיש, אתרחיש ליה ניסא, ונזדמן אחיו רבינו תם לשם,

אמר לו: "אל תהי צדיק הרבה שא מרום עיניך והנה סוס ופרד לקראתך" ונמנע ולא עלה, ע"כ.

ובספר אמרי פי (לר' יונה פרידמאן ניו יורק תשס"ז - פרשת בלק עמ' קיג), מביא חידוש נפלא ששמע ממרה"ד שלזינגר שליט"א, בביאור הנהגת הרשב"ם ודברי אחיו רבינו תם, שהם הולכים לשיטתם שחולקים

מזל טוב! בשעה טובה ומוצלחת נולד לנו תינוק ביום שישי, השעה התאחרה, עדיין נותר מספיק זמן לנסוע לבני ברק ולחזור, אבל חששתי שלא ייווצר מצב בו הנהג יחלל שבת בגללי בדרך חזרה.

הסיפור המפתיע מתוך קצת אכפתיות מצד יהודי נוכח מצב הזולת. גם כשהיו לו מספיק דאגות וסידורים באותו יום שישי.

"וַיִּבְרַךְ יִצְחָק תְּהִיָּה צְדָקָה, לְפָנַי ה' אֱלֹהֶיךָ" (כ"ה י"ג)
מזל טוב!

בשעה טובה ומוצלחת נולד לנו תינוק ביום שישי - בבית החולים
לניאדו, נתניה.
עד שהתאפשר לי להשאיר את היולדת בבית החולים, ולנסוע הביתה,
התאחרה השעה. עדיין נותר מספיק זמן לנסוע לבני ברק ולחזור, אבל
חששתי שלא ייווצר מצב בו הנהג יחלל שבת בגללי בדרך חזרה.
חיפשתי נהג מונית ערבי, אך לא מצאתי. לקחתי נהג מקומי ושמתתי
למצוא את עצמי במהירות בבני ברק, סוג של קפיצת הדרך. אמנם
לא היה כל חשש שהוא
יאלץ לחלל שבת בחזרה, אך
החלטתי בכל זאת לשוחח
עמו על השבת.

'מה אתה מתכנן לעשות
בשבת? התעניין.
-מה אגיד לך אחי, שבת
זה הכי רווחי. אנשים
משלמים לך כפול - העיקר
תיסע!
'כמה אתה מרוויח על
שבת? הנהג נקב בסכום לא
מבוטל כלל ועיקר.

תשמע; אמנם אין לי הרבה כסף. כעת גם עומדות להתווסף הוצאות
השמחה, אבל תיקח צ'ק על כל הסכום!
הנהג הפסיק לחשוב שהלה מתבדח כאשר קיבל צ'ק כתוב וחתום.
התאריך להיום, הסכום בדיוק כמו שאמר, והחתימה מסולסלת.
הנהג בכל זאת הגיע מבית מסורתי ואף פעם לא התכוון לחלל שבת
'להכעיס', כי אם 'לתיאבון'. כעת משגמלא תאבוננו הוא ינוח בשבת.
נסע הביתה והפתיע את אשתו עם כניסתו.
מה?! אתה לא עובד?

הושיט מול עיניו את הצ'ק והתחיל לצחוק כל הדרך אל השבת.
לפני שיצא לא שכח לצוות להעמיד את הפלטה. כן. ככה זה בבתים
רבים. נוסעים בשבת "כי פרנסה זה פרנסה" ומניחים את החמין על פלטה
"כי שבת זה שבת". עולם מבולבל, כאוב, בו מצויים רבבות מאחינו בית
ישראל!
נפרד מבני משפחתו והלך לבית הכנסת, כי בערב שבת (כלומר, ליל
שבת) יושבים או במונית או בבית כנסת - חלילה לא בבית.

השבת עברה בהתרוממות.

יהא זה מוגזם לטעון שהוא לא נכשל באיסור "בורר", אם מדאורייתא
ואם מדרבנן, אבל הוא בהחלט ניצל מלחלל שבת בפרהסיה ובמזיד.
כיון שיצאו להם שלושה כוכבים, קיבל הזמנה לנסיעת 'ספיישל' לצפת
- הלוך חזרה.
בדרך צלצל למספר הטלפון שהופיע על הצ'ק. "אתה שומע?" התלהב
"תאמין לי - השבת מקור הברכה!" מי ששומר שבת מרוויח פי שלוש.
גם צ'ק בערב שבת... גם מנוחה במשך כל השבת... וגם ספיישל לצפון
במוצ"ש. כמה טוב. כמה נפלא!

בנוסף שם לב לעובדה שבעיה
רפואית שהייתה לאשתו - והסבה
לו הוצאות מרובות - הסתדרה
באותו שבת. הווה אומר: כל מה
שהרווחתי בשבתות הלך לרופאים
בימות החול - אז מה הרווחתי?
אבל הוא לא נשאר עם התפיסה
הרדודה הזו של חישוב כספים
לאורך זמן.

השבת היחידה הזו גרמה לו
למהפך. עד מהרה צירף אליה שבת
נוספת ועוד אחת. כיום תראו אותו
ולא תאמינו שבעבר הלא רחוק

חילל היהודי היקר הזה שבת אחר שבת ועוד בפרהסיה!

ואיך התחיל הכל? מי גרם להכל?

קצת אכפתיות מצד יהודי נוכח מצב הזולת. היו לו מספיק דאגות
וסידורים באותו יום שישי. שמחות - כדרכן - משמחות אך גם מתישות,
ומה גם לידת תינוק שמתרחשת בהפתעה ללא שליטה מצדך על גורם
הזמן. ובכל זאת, היה לו זמן, לב וסבלנות להתעסק עם השבת של הנהג.
דומה שיותר ממה שהושפע הנהג מהכסף שהונח בידו, הושפע מהחום
שהעניקה לו העובדה שליהודי הזה כל כך אכפת ממנו עד שהוא מוכן
לשלם עליו סכום עתק - ובלבד שלא יזיק לנשמתו!

כולנו יודעים: מה שמקרב בסופו של דבר יהודים לאביהם שבשמים
אלו לא כל כך ההוכחות השכליות כמו הטפיחות הלבביות.

- - - ואת זה כולנו יכולים לתת!

(מתוך איש לרעהו אלול תשע"ה)

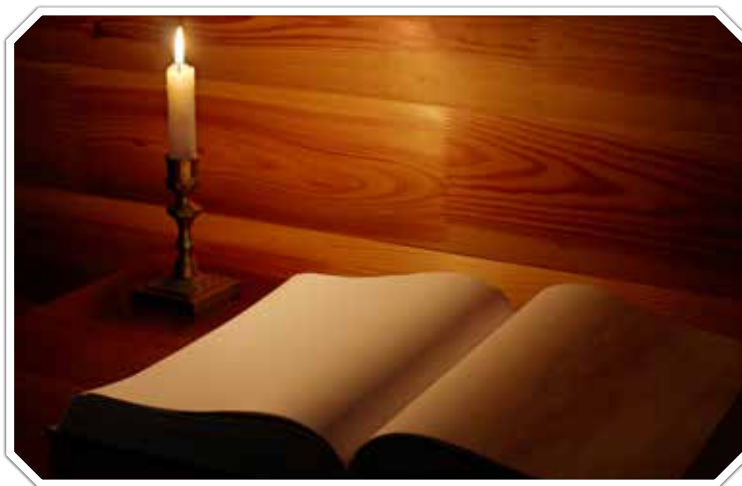
רבי גרשון פרץ בבכי: כמה לילות שאני עומד עם הגמרא, ומתאמץ בכל כוחי ללמוד לאור הלבנה! עיני התנפחו מרוב התאמצות, אנא חוס עלי והענק לי בבקשה כוס אחת של נפט

רבי ישראל גרוסמן זצ"ל מספר על אנשים מיוחדים במלחמת תש"ח

עטפתי את הבקבוק בנייר ופניתי לחזור למרתף. בדרכי הנני פוגש את הגה"צ רבי גרשון לפידות זצ"ל, והוא פנה אלי בשאלה "מה אתם מחזיקים ביד?" סיפרתי לו שלאחר עמל וטרחה הצלחתי להשיג בקבוק נפט. רבי גרשון פרץ בבכי ותינה את צערו בפני וכך אמר: "זה כמה לילות שאני עומד עם הגמרא ברחוב העיר, ומתאמץ בכל כוחי ללמוד לאור הלבנה! עיני התנפחו מרוב התאמצות, אנא חוס עלי ועל נפשי והענק לי בבקשה כוס אחת של נפט!"

בראותי את גודל צערו, הרגשתי שזה עניין של 'פיקוח נפש', מילאתי לו כוס מהנוזל היקר והענקתי לו במתנה.

למחרת בבוקר ניגש אלי אחד משכני במרתף ואמר לי: אורח חשוב ורם מעלה ממתין לכם למעלה בכניסה. עליתי למעלה ואת מי אני רואה? את הגה"צ רבי גרשון שהטריח את עצמו לבוא עד לכאן. רבי גרשון פנה אלי בשאלה תמימה: "אולי יש לכם עוד כוס מהנפט?", לא האמנתי למשמע אוזני והרמתי קולי בתמיחה: כיצד יתכן שהספקתם כבר להשתמש

עם כל הכוס שקיבלתם רק אתמול? ר' גרשון ענה בתמימות, מה אעשה הכנתי פתילה דקה מאוד והכנסתי לתוך הכוס, וכך למדתי כל הלילה לאור הדק של פתילת הנפט, אבל מה אעשה ומה אני אשם: הלילה עבר והנפט נעלם ונגמר...

ראו מהי מסירות ללימוד התורה: חושך ואפלה, רעב וצמא, ורבי גרשון מתעלם מהכל ומחפש בכל הדרכים להמשיך ולהגות בתורה.

"כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אֹיְבֶיךָ" (דברים כ"א, י')

זכיתי להכיר תלמידי חכמים שישבו ועמלו בתורה יומם ולילה מתוך הדחק ובתנאים קשים ביותר. על אחד המיוחד שבהם, הגה"צ רבי גרשון לפידות זצ"ל, ברצוני לספר מעשה מופלא.

היה זה בתקופת ה'פגזים', מלחמת תש"ח, שכונת מאה שערים והסביבה היו בחזית המלחמה. חיילי הלגיון הירדני עמדו על חומות ירושלים, לועי התותחים כונו על השכונות המאוכלסות, ופלטו מאות

ואלפי פגזים שזרעו הרס רב וקיפדו חייהם של רבים ללא אבחנה. ענני אש היתמרו ודם נשפך כמים בחוצות ירושלים. מצבן העגום של המשפחות שונתרו בעיר היה קשה מנשוא: חוטי חשמל נותקו, חושך ואפלה שררו בכל העיר, מים לשתות – אין, אנשים שעמדו בתור כדי לקבל פח מים ממחלקי המים, נפלו קרבנות לכדורי המוות של הצלפים שפגעו בהם. מי שהיתה האפשרות בידו ברח לערים הפזורות במרכז, ומי שעלה בידו – ירד למחתרת. בשכונת

בתי ויטנברג היה מרתף יין של משפחת ויטמן. כשלוש מאות אנשים הצטופפו בתוך המרתף, ובתוכם גם אני ומשפחתי ושלושת ילדי הקטנים, שהתחלקו ביניהם במזרון אחד שהיה מונח באחת מפניות המרתף, המצב היה איום ונורא, התנאים קשים ביותר, הילדים ביקשו אוכל ולא היה מה לתת להם.

באחד מימי ההפוגה כשנדמה היה ששורר מעט שקט, יצאתי לחפש אם ניתן להשיג בקבוק נפט כדי שיהיה אפשר לבשל תבשיל חם לילדים

בכל מקום ובכל זמן

קו השיעורים של 'דרשו'

077-261-3337

מצטרפים ללימוד
'הדף היומי בהלכה'

לשמיעת שיעורי הדף היומי בהלכה הקישו 3
משך שיעור יומי כ-5 דקות

מעשה באדם שהיה רשע כל ימיו ובימיו האחרונים כבר לא אכל מחולשתו, התחננו לפניו אנשי ביתו שיטעם משהו, אולי ירגיש יותר טוב

הרב מרדכי שטוב

"כִּי יִקְרָא קוֹן צְפוּר לְפָנָיהָ... לְמַעַן יֵשֵׁב לָהּ וְהֶאֱרַכְתָּ יָמִים" (דברים כ"ב, ו'-ז')

בספר "מעיל צדקה" מביא סיפור נורא. מעשה באדם שהיה רשע כל ימיו ובימיו האחרונים כבר לא אכל מחולשתו, התחננו לפניו אנשי ביתו שיטעם משהו, אולי ירגיש יותר טוב, אמר להם שאם יכינו לו ביצה, יאכל. הכינו לו והגישו לפניו ובאותה שעה דפק עני בדלת וביקש צדקה. אותו רשע, שכל ימיו לא נתן צדקה ולא רצה שייחננו אחרים מנכסיו, אמר להם לתת לעני את הביצה שהכינו עבורו. כעבור שלושה ימים מת אותו רשע.

חז"ל אמרו על מצוות שילוח הקן: "אם מצוה קלה שאין בה חסרון כיס אמרה תורה למען ייטב לך והארכת ימים, קל וחומר למתן שכרן של מצוות חמורות". ה"שפת אמת" שואל למה שילוח הקן נקראת מצווה קלה וכי אין עוד מצוות שאין בהן חסרון כיס? ומשיב: הדין בשילוח הקן הוא "כי יקרא, פרט למזומן", כלומר שאין להכין את המצווה ויש לקיימה רק באם נזדמן לקיימה. מצווה שאינה טעונה הכנה, היא מצווה קלה.

ובהתאם לכך, ככל שההכנות גדולות יותר, כך המצווה היא חמורה יותר כי האדם מזמין את עצמו ומכין את עצמו לעשות אותה, וכפי שלמדנו מההלכה ברמב"ם שהדלקת הנרות בבית המקדש כשרה בזרים אבל הטבת הנרות חייבת להיות על ידי כהן ומכאן שההכנה למצווה גדולה מן המצווה כי היא צריכה זמן ולב נכון של עושה המצווה.

לאחר זמן בא לבנו בחלום ואמר לו שיהיה רגיל לעשות צדקה ככל יכולתו כי אפילו הוא עצמו שכל ימיו לא נתן מאומה לאחרים והיה ראוי לעונשי הגיהנום, בזכות אותה ביצה שציווה להביא לעני, זכה לחלק בגן עדן בשכר זאת.

איך יתכן שימצא קן על ראשו של אדם? ומדוע נקראת מצוה זו "שילוח הקן" הרי לא משלחים את הקן אלא את האם?

הרב צבי וינברג

"כִּי יִקְרָא קוֹן צְפוּר לְפָנָיהָ" (דברים כ"ב, ו')

בחולין (קלט): מסתפקת הגמ' מה הדין אם מצא קן בראשו של אדם, והנה דבר זה פלא שימצא קן על ראשו של אדם. אולם ערוך השולחן (יו"ד רצב"ז) מפרש שמצוי על ראשו של אדם, כמו הפראים שבמדינות הודו המתבודדים ביערים ונקבץ עפר על ראשם, ומפני ריבוי העופות במקומות אלו יש שעושים קנים על ראשיהם.

ברש"י (בבא מציעא קב. ד"ה קרי כאן) כתב ששם "קן" הוא על הביצים, וכ"כ בר' יהונתן מלוניל (חולין קמא: ד"ה נטל) שלא מיקרי קן אלא האפרוחים או הביצים. ולפי"ז צריך ביאור המושג "שילוח הקן", שהרי אין משלחים את האפרוחים או הביצים שהם ה"קן" אלא את האם מן הקן. ובפי הגר"י פערלא על הסמ"ג (ל"ת קלז ד"ה אמנם בעיקר) כתוב ש"שילוח הקן" פי' שילוח שמתיר את הקן.

(קב ונקי)

מה קרה להר"ר מאיר ועקנין זצ"ל כשלא הכין דרשה על פרשת כי תצא?

הרב צבי וינברג

"לא תתעמר בה תחת אשר ענייתה" (דברים כ"א, י"ד)

בקובץ אור הגנוז (אדר תשמ"ח שנה שניה), מספר הר"ר דוד ברדא שליט"א מעשה ששמע באלול תשל"ב מפיו של מהר"ר מאיר ועקנין זצ"ל, רבה של טבריה, "לפני כחמישים שנה כיהנתי כרב בעדת ארם צובא בניו יורק, ובכל שבת הייתי דורש להם מפרשת השבוע חידושים ורמזים, ואח"כ הייתי דורש להם מתוך הפרשה איזה דרש, רמז או סוד אודות שבת קודש. בערב שבת אחת, היתה זו פרשת כי תצא, התיישבתי למצוא היכן טמונים בפרשה זו דינים או רעיונות על שבת קודש ולא מצאתי, והייתי בצער גדול שהעיקר חסר מן הדרשה.

ביום שב"ק השכמתי קום כרגיל והקדמתי ללכת לביהכ"ס, והנה סח

לי השמש של ביהכ"נ על יהודי ידוע בביהכ"נ שהיה בבקר השבת השכם, בשוק הירקות כשהוא מביט אנה ואנה אם אין רואה וקנה בחטיפה מלפפונים ורץ הביתה, וכעת, סיים השמש, יידע הרב מה לעשות בנידון. ואני הצטערתי על חילול שבת קדשנו, ומאידיך הייתי שמח וטוב לב, למה?

הר"ר מאיר ועקנין זצ"ל

כי ברגע שדיבר עמי השמש בלחישה צץ במוחי הזכרון שהלכה זו, שמקח וממכר אסור בשבת, אינה מדברי תורה אלא מדברי קבלה (עיין רמב"ם פכ"ד משבת הי"ב) ולכן מזלזלים בזה ההמון.

אז עלה בדעתי למצוא סמל להלכה זו בפרשת השבוע, שנא' "לא תתעמר בה תחת אשר ענייתה", והנה האותיות שאחרי "אשר" הן אותיות "שבת", ואחרי "ענייתה" יש אותיות "כסופא", וזהו רמז הכתוב "לא תתעמר" לעשות מקח וממכר (עי' אונקלוס) "בה" - בשבת קודש (גימ' 7), ומנין לנו שעוסק בשבת? לזה אמר "תחת אשר" שאחרי אותיות "אשר" בא "שבת", ואחר אותיות "ענייתה" בא "כסופא", כדאיתא בזה"ק: "לית כסופא בעלמא יתיר ממחלל שבת בפרהסיא" (לא נמצא כן בלשון הזוהר, רק נמצא ענין זה, עי"ש בהערה).

אחר קריאת התורה דרשתי לקהל מענין הפרשה, ואח"כ דברתי אליהם כדברים הנ"ל, ושמחתי לראות את אותו אדם שהיה מקשיב ושומע בתשומת לב ואמרת אני ללבי "והחי יתן אל לבו".

(קב ונקי)

הלכתא רבתא לשברא

אילו איסורים כרוכים בצחצוח שיניים כרגיל בשבת? ומדוע צריך לייחד מברשת מיוחדת לשבת גם כשמותר לצחצח בה?

הרב יהודה יעקבזון

המנהג שלא לצחצח שיניים בשבת במברשת בצורה הרגילה. וכמה סיבות לדב: א. לדעת פוסקים רבים, השימוש בשבת במברשת שיניים רטובה כרוך באיסור סחיטה. ויש אומרים שאם שערות המברשת פרודות זו מזו והחללים שביניהן נראים לעין, והמים יוצאים מביניהן אף ללא סחיטה, אין בשימוש בה איסור סחיטה. ב. במריחת המשחה יש איסור 'ממרח'. ג. אצל אנשים רבים פעולת הצחצוח גורמת בוודאות ליציאת דם מהחניכיים, ויש בכך איסור 'חובל'.

ויש שכתב כי אף באופן שאין חשש לאיסורים אלו, דהיינו שהצחצוח

נעשה במברשת שאין בה חשש לאיסור סחיטה, וללא משחה, וכגון שמצחצח במים בלבד, או שמטפטף 'מי־פֶּה' על המברשת, וכן פעולת הצחצוח אינה גורמת ליציאת דם מהחניכיים - יש לייחד למברשת מיוחדת לשבת, וכפי שכתבו הפוסקים לענין מסרק (ראה במקורות), שאף באופן שמותר להשתמש בו בשבת, יש להשתמש דווקא במסרק המיוחד לשבת, כדי שלא יראה הסירוק כ'עובדין דחול'. וכתב עוד, שיש להזהר מתלישת שערות מהמברשת.

[ביאורים ומוספים דרשו, שכ, 46, ו-שכז, 9]

משלחת רבני דרשו ישאו תפילה בציון החפץ חיים זיע"א בראדין

מסע הרבנים השלישי לראדין בכ"ד אלול תשע"ו יוצא לדרך. כלל ישראל יתאחד במעמד תפילה כביר ביומא דהלולא של החפץ חיים לפעול ישועות בכוח רבבות לומדי המשנה ברורה בדף היומי בהלכה. לומדי הדף היומי בהלכה והמקבלים על עצמם להצטרף יוכלו לשלוח שמותיהם לתפילה ויונחו בספר הגיבורים על ציונו הקדוש

רבבות אלפי ישראל ויאמרו רבה מתניתא דמר קא מתנינן רבבות אלפי יהודים בכל רחבי תבל לומדים והוגים בתורתך ספר המשנה ברורה, ורבים רבים קבלו על עצמם להתחיל בלימוד יומי וקבוע – היש כח ריבוי התורה וההלכה גדול מזה?

וכשכח התפילה האדיר משלב בתוכו כח של ריבוי ההלכה – מובטח כי לא ישובו התפילות ריקם, ומשם יצאו ישועות רבות לכל ישראל ועיקר העיקרים יתרבה לימוד ההלכה בכלל ישראל!

קבל על עצמך עוד היום להיות משוני הלכות בכל יום, שלח את שמך לתפילה למשרדי 'דרשו', ומלבד שהנך בן העולם הבא, גם תזכה ששמך יוזכר בתפילת הצדיקים על הציון הקדוש בראדין, בכח תפילה וריבוי לימוד ההלכה, שודאי לא תשוב ריקם! מסירת השמות מתבצעת באמצעות פקס מס' 077-4704521 או באמצעות דוא"ל dirshur@gmail.com

בימים אלו, מתארגנים סניפי דרשו בכל רחבי תבל, על מנת לעודד ולצרף עוד ועוד רבים ללימוד היומי של הדף היומי בהלכה,

להגות במשנה ברורה עד לרכישת קנין ידיעה ברורה בהלכות הנדרשות לידיעת כל המבקש לחיות חייו כיהודי.

במסגרת ההיערכות הרבתי יופצו גם בכל רחבי תבל דפי לימוד עם המשנה ברורה הנלמד ביום ההלולא כ"ד אלול על פי סדר הדף היומי בהלכה וכמו כן הלימוד היומי בחפץ חיים על פי הסדר של שתי ההלכות היומיות כתקנתו של הגר"י סגל זצ"ל. דפי הלימוד יופצו בכל קהילות ישראל וגם בבתי החינוך לבנים ולבנות אשר יקדישו באותו יום זמן מיוחד להתאחד עם כלל ישראל לזכות העצומה לבוא ולומר – רבי את תורתך אנו למדים.

משלחת רבני דרשו ישאו תפילה בציון החפץ חיים זיע"א בראדין. עת חודש אלול פרס כנפיו עלינו, מתעוררים כלל ישראל לתשובה ולמעשים טובים, ומתחזק בכל האפשר על מנת לזכות בדין. וב'דרשו' מתארגנים למסע הרבנים השלישי לציונו של מרנא הכהן הגדול מראדין – החפץ חיים זיע"א, ביומא דהלולא כ"ד אלול – חמישה ימים לפני פרוס יום הדין.

מדובר במסע קודש מיוחד במינו ועוצמתי! שכולל בתוכו מלבד כח התפילה של צדיקי הדור, גם את כח ריבוי לימוד התורה, את הסגולה עתיקת היומין 'מתניתא דמר קא מתנינן', לבא לקברו של הצדיק ולומר לו בשליחות רבים, רבה את תורתך לומדים רבים, אנא פעל למענם במרומים לקבל תפילתם וצוק הגיון ליבם השבור והנשבר.

זהו מסע הקודש של 'דרשו' הנערך זו הפעם השלישית, מסע שכולו שליחות של רבבות לומדים אשר קבלו על עצמם את לימוד ההלכה בספר המשנה ברורה, למען דעת הליכות חיים, מסע לקברו של הכהן הגדול מאחיו, הלב הפועם של לשכת הגזית בדורות האחרונים, ממנו תורה משם הוראה לכלל עדות ישראל, מרנא בעל החפץ חיים זיע"א, ביום פטירתו כ"ד אלול, אשר שוכן קודש בעיירה ראדין ממנה הפיץ תורתו לעולם כולו.

צדיקי הדור העומדים בראשות משלחת דרשו למסע הקודש לראדין, מלבד כח התפילה האדיר החבוי בגדולתם וצדקותם, הרי הם יעמדו נצבים בפני ציון הקודש של מרנא קודש ה' החפץ חיים זיע"א בשליחות

שאלות בפרשת השבוע

- מה גילתה לנו התורה במילים 'ושבית שביו'?
- היתכן שצדיקים יכשלו ב"פת תואר"?
- למה התירה התורה איסור גמור?
- מדוע נענש בן סורר ומורה בעונש כה חמור?

כל התשובות בספר 'דרש דוד על התורה' לרכישה התקשרו 02-5609000

לקחת טלית מחבר למשך תקופה האם אתה רשאי לברך עליה?

בחור כהן הנוקק לטלית לנשיאת כפים - באיזו טלית עדיף שישתמש? ומדוע חייבים בגדי הציצית בזמננו בציצית?

מכוון בלבישתו גם לשם מצוה, צריך לברך עליה אף כשמתעטף בה רק כדי לעלות לתורה וכדומה, ויש שכתבו שספק אם מברך, והוסיפו כי עדיף שישאל טלית מאחר ויכוון שלא לקנותה, כנ"ל.

וסופו של מקרא: "אשר תכסה בה", וכתבו הפוסקים שמפסוק זה יש ללמוד שדוקא בגד שנועד לכסות את הגוף חייב בציצית, אבל בגד שנועד לכיסוי הראש או הצוואר בלבד, פטור מציצית. וכן בגד שאינו מיועד בעיקרו להנאת לבישה, כגון סינה, חגורה וכדומה, פטור מציצית. ובגד שנועד רק לכבוד ולא להגנה מפני הקור או החום, נחלקו הפוסקים

אם חייב בציצית, וטוב להחמיר ולעגל את אחת מקרנותיו. ובגדי הציצית שבזמננו, שאינם מיועדים להנאת לבישה ואין לובשים אותם אלא לשם מצוה, חייבים בציצית משום שיפסיק רישא הוא שהאדם נהנה בלבישתם כדרך שנהנים מכל מלבוש. אכן, יש מן הראשונים שכתב כי פטור זה של בגד שאינו מיועד להנאת לבישה הוא אף במקרה שהאדם נהנה בלבישת בגד זה, ולדעתו יש לומר שגם בגד שנועד ללבישה לשם כבוד - והוא הדין לשם מצוה - חייב בציצית.

[שו"ע או"ח יד, ג, משנ"ב ט-יב, וביה"ל ד"ה שאלה; שו"ע שם י, יא, וביה"ל ד"ה סודה]

ביאורים ומוספים דרשו, 26]

הרב יהודה יעקבזון

בפרשת השבוע נשנית מצות ציצית, בלשון זו: "גְּדָלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע כְּנָפוֹת כְּסוּתְךָ אֲשֶׁר תִּכְסֶה בָּהּ". ודרשו חכמינו ז"ל: "כסותך - ולא כסות אחרים". לפיכך, השואל או שוכר בגד בן ארבע כנפות, פטור מלקשור בו חוטי ציצית, אולם, אם הבגד נמצא ברשותו שלשלים יום רצופים, חייב מדרבנן לקשור בו חוטי ציצית, מפני שנראית כְּשֵׁלוֹ, ויברך עליה. ואף לפני שלשלים יום רשאי לקשור בבגד חוטי ציצית, ויש אומרים שאף רשאי לברך עליה.

והשואל מחבירו טלית לתפילת שחרית או למשך תקופה, לדעת רוב הפוסקים חייב לברך עליה, משום שאנו אומדים את דעת המשאל שכוונתו לתת את הבגד לשואל לשם קיום המצוה, וממילא כוונתו להקנותו לו במתנה על מנת להחזיר, כדי שתחשב אצלו כ"כסותך" ויוכל לקיים בה את המצוה, ואם לא החזיר את הבגד כפי שקיבלו, בטלה ה"מתנה" למפרע. ולכתחילה ראוי לבקש מהמשאל שיתננה לו במתנה על מנת להחזיר.

והשואל מחבירו טלית כדי לעלות לתורה, או לישא כפים, וכדומה - נחלקו הפוסקים אם מברך עליה, ועל כן ראוי שיכוון שלא לקנות את הטלית, שכן באופן זה לכל הדעות אינו מברך. ובטלית של ציבור - אם

עדכונים

שיעורים

מידע

עכשיו בקו השיעורים של דרשו

077-2613337

המורח גבינה על פריכיית אורז - האם צריך ליטול את ידיו לפני אכילתה? האם ניתן לייבש את הידיים לאחר הנטילה במכונה לייבוש ידיים? והאם ניתן ליטול ידיים בכלי חד פעמי?

כמות הלחם הנדרשת לנטילת ידיים בברכה

- לדעת השולחן ערוך אין לברך על נטילת הידיים אלא כשאוכל לחם בכמות של כביצה לפחות. ויש אומרים שצריך לברך על הנטילה אף כשאוכל פחות מכביצה.
- האוכל פחות מ'כזית', לכל הדעות אינו מברך על נטילת ידיים; ויש אומרים שאף אינו צריך ליטול ידיו, אך לכתחילה ראוי להחמיר וליטול.

דבר שטיבולו במשקה

- מאכל שהדרך לטובלו או להשרותו במים, יין, חלב, שמן, או דבש, וכשבא לאוכלו יש על גביו אחד מנוזלים אלו - צריך ליטול ידיים לפני אכילתו. מאכל זה מכונה: 'דבר שטיבולו במשקה'.
- 'דבר שטיבולו במשקה', צריך ליטול ידיים לפני אכילתו. ויש שנהגו להקל בכך, אך לדעת רוב הפוסקים אין להקל בכך כלל. וחובת הנטילה היא אף כשמשקה נוגע רק בקצה המאכל.
- מאכל 'שטיבולו במשקה' אך המשקה שעל גביו קרוש - אין צורך ליטול ידיים לפני אכילתו. ומשום כך, האוכל מאכל שמרוחה עליו גבינה או חמאה - אינו צריך ליטול את ידיו.
- נטילת ידיים לפני אכילת 'דבר שטיבולו במשקה', אין מברכים עליה 'על נטילת ידיים', ויש שחולק על כך, אך המנהג שלא לברך. ואופן הנטילה עצמה, כנטילת ידיים לפני אכילת לחם.

שפיכת מים בשפע בנטילת ידיים

- לנטילת ידיים נדרשת כמות מים של רביעית לפחות. ומעיקר הדין די בכמות זו עבור שתי הידיים, אך למעשה יש להשתמש בכמות כזו עבור כל יד בפני עצמה.
- חכמינו ז"ל אמרו שהמזלזל בנטילת ידיים חייב נידוי, ובא לידי עניות, ונעקר מן העולם. ומאידך, המהדר בנטילה, ושופך על ידיו מים בשפע, יש בכך סגולה שישפכו עליו שפע ממון מן השמים.
- מי שנטל ידיו כדין שלא על דעת לאכול לחם, ונמלך בדעתו והחליט לאכול - צריך לשוב וליטול ידיו, אך לא יברך. ועדיף שיטמא את ידיו באופן המחייב נטילה, כדי שיוכל לברך על הנטילה השנייה.

זמן הברכה על נטילת ידיים

- בדרך כלל מברכים את ברכת המצוה לפני העשייה, וכן בנטילת ידיים, לדעת פוסקים רבים מברכים לפני הנטילה; אולם, לדעת פוסקים אחרים יש לברך לאחר הנטילה, לפני הניגוב, וכך המנהג.
- כאמור, המנהג לברך על נטילת ידיים בין הנטילה לניגוב. ונחלקו הפוסקים אם מותר לברך תוך כדי ניגוב. ולכתחילה צריך להקפיד לברך לפני סיום הניגוב, אך בדיעבד רשאי לברך אף לאחר הניגוב.
- חובה לנגב את הידיים לאחר נטילתן; ונחלקו הפוסקים אם צריך לנגב בפועל, או שרשאי להמתין עד שתתנגבנה מאליהן, או לייבשן במכשיר לייבוש הידיים, המצוי במקומות הציבוריים.

נטילת ידיים בכלי שיש בו נקב

- לכתחילה יש להדר וליטול ידיים בכלי שלם לחלוטין. ובדיעבד, ישנם נקבים שאינם פוסלים את הכלי, ויש הפוסלים. סוגי הנקבים הם שלושה: 'כמוציא משקה' - 'שמים יוצאים דרכו מתוך הכלי'. 'ככונס משקה' - שאם יניחו את הכלי על גבי מים, יחדרו המים לתוכו דרך הנקב. ו'כמוציא זית' - שזית הנמצא בתוכו ייפלט החוצה דרך הנקב.
- כלי מכל חומר שהוא כשר לנטילת ידיים: מתכת, פלסטיק, זכוכית, חרסינה, עץ וכו'. ופוסקי זמננו דנים בנוגע לכלי חד פעמי, אם הוא נחשב ככלי לענין זה.

